7274

REJESTR DOTYCZY:

GAWLINA Józef-Feliks

s/c Franciszka i Joanny

z d. z Banasiów

* 18 listopada 1892 w Strzybniku na G. Śląsku

kraj:

+ 20/21 wrzesnia 1964 w Rzymie

kraj: ITALIA

pochowany: na cmentarzu Monte Cassino

nr grobu:

Nr rejestracyjny

261 / 64

Nota zamieszczona:
w tomie I
czesci ~~pierwsza~~

Indeks

VIRTUTI MILITARI

DUCHOWNI/rzym.kat.- arcy bp./

Copyright: 1970
B.O. Jeżewski

~~Źródła i bibliografia c.d.~~

znak rozpoznawczy

Uwagi:

OBITUARY

†ARCHBISHOP J. F. GAWLINA

It is with a feeling of great bereavement that we announce the death of Mgr Józef Felix Gawlina, titular Archbishop of Madyt, in Rome, on 21st September 1964. Born in Silesia of humble parentage and educated in Wrocław, he was appointed Chaplain-General to the Polish Armed Forces in 1933, a post which he held throughout the second World War: wounded during the Polish campaign of 1939, he carried on his duties during all the vicissitudes of the Polish forces thereafter—in France, Great Britain, the Middle East, northern Africa and in Italy. After the Polish-Soviet Treaty of 1941, he proceeded to Russia in connection with the organization of Polish forces there by General Anders but was expelled by the Soviet authorities six months later. Archbishop Gawlina served with the II Polish Army Corps during its operations in Italy and was wounded, in the battle for Monte Cassino. After the Poles captured this key-position he was awarded the highest Polish military decoration, the Cross of Virtuti Militari. Pope Pius XII, in 1946, entrusted the spiritual welfare of Poles in the free world to Archbishop Gawlina. An excellent organizer, the initiator of the building of about sixty churches in pre-War Poland, he deserved well of his flock. Most recently, Archbishop Gawlina was engaged in preparing the organization of the thousandth anniversary celebrations of Poland's conversion to Christianity (A.D. 966), including that monumental publication, MILLENNIUM, of which nine bulky volumes have already appeared. Cardinal Wyszyński, Primate of Poland, officiated the requiem mass held in Rome, and the Pope sent a long message in which he extolled the virtues of the late Archbishop, whose last wish was that he be burried in the Polish military cemetery at Monte Cassino as the final act of his long and faithful service to God and country.

Bishop
a) in
the Orch

Za spokój duszy śp. arcyb. Gawliny

Na dwóch uroczystych nabożeństwach żałobnych — w kościele polskim M.B. Częstochowskiej i św. Kazimierza na Devonia Rd. oraz św. Andrzeja Boboli na Leysfield Road, polskie społeczeństwo w Londynie, na czele z przedstawicielami życia politycznego i społecznego składało hołd pamięci Arcybiskupa-Opiekuna.

W kościele św. Andrzeja przy mszy św. odprawianej przez ks. inf. W. Staniszewskiego asystował i następnie prowadził modlitwy żałobne przybyły z Rzymu Delegat Apostolski, arcyb. Cardinale. Prał. Gogoliński-Elston dziękował delegatowi za ten dowód przyjaźni, w krótkim przemówieniu po angielsku w którym szkicował sylwetkę arcybiskupa-wojownika.

Piękne, głębokie i mocne przemówienie po polsku prał. Gogolińskiego-Elstona przywołało pamięci zebranych sylwetkę zmarłego — kapłana, Polaka, żołnierza, syna ziemi śląskiej, ofiarnego i pracowitego arcypasterza-tułacza, sodalisa, czciciela Marii, którego symbolem był pastorał — kij pielgrzymi ozdobiony żołnierskim krzyżem „Virtuti Militari".

S/10/1 Dzp Lon 1964

Nota:

Przypisy:

pod nr ~~345~~ 516 ~~720~~ 739 podano odznaczenia obce

Źródła i bibliografia:	znak rozpoznawczy
* S.Łoza " Czy wiesz kto to jest", W-wa 1938 - nota biograficzna	1o5
* Roczniki Polonii /I,II,III,IV,V,VI,VII/	122/I,II,III,IV, V,VI,VII/
* Autobiografia	3oD
* Wykaz odznaczonych orderami obcymi - O.B.E. bryt. - St. Mauricio and Lazzaro 2 kl. włoski - Wielka wstęga Zakonu Maltanskiego kawaler Wielkie Krzyża Magistralnego/1936/	4o6
* Zakon Maltanski i stosunki jego z Polską na przestrzeni dziejów" Paweł Czerwinski	745/s.175/
* International Who's Who , edm 1947 - nota biograf.	133/ ed.1947/
* Generałowie Polski Niepodległej s. 15 i foto	230-A/15 i foto/

ARCYBISKUP-OPIEKUN

Zgon ś.p. ks. Arcybiskupa Józefa Gawliny osierocił urząd wyjątkowy, którego wyrazem był oficjalny tytuł Zmarłego: Opiekun Wychodźstwa Polskiego. Arcybiskup-Opiekun był głową polskiego Duszpasterstwa poza Krajem oraz przedstawicielem wobec Stolicy Apostolskiej i episkopatów krajów osiedlenia — potrzeb, interesów, praw i aspiracji polskich uchodźców, duszpasterzy i świeckich. Dziś, 5 Oct. 1964

Przy wszystkich utrudnieniach i ograniczeniach, technicznych i innych, istnienie głowy działało na rzecz jedności dążeń i poczynań Duszpasterstwa, Akcji Katolickiej i całej działalności religijnej na emigracji; dawało oparcie dla koordynacji wysiłków zbiorowych; sprawiało, że w chwilach ważnych mógł się odzywać jeden głos Polski katolickiej w wolnym świecie, zwłaszcza w działaniu na rzecz pomocy Krajowi i Kościołowi w Polsce.

Wiadomo, że skomplikowane zagadnienie duszpasterstwa dla emigrantów, dla ich skupień, nadal wywołuje trudności i niejakie tarcia z miejscową hierarchią katolicką w niektórych krajach na Zachodzie, pomimo znacznego postępu, jaki przyniosły konstytucja „Exul Familia" i działalność Rady Emigracyjnej w Watykanie.

Obecność w Rzymie Arcybiskupa-Opiekuna, Jego uprawnienia i autorytet, nie mówiąc nawet o ściśle osobistym wpływie i możliwościach, pomagały walnie bronić praw i interesów polskiej emigracji katolickiej.

Gorącym pragnieniem całej społeczności polskiej poza Krajem — Duszpasterstwa, świeckich katolików, zorganizowanych czynników politycznych i społecznych wszystkich bez wyjątku oraz ogółu Polaków — pragnieniem niewątpliwie rozumianym i popieranym przez wszystkie polskie władze kościelne, jest aby Stolica Apostolska wyznaczyła następcę po ś.p. Arcybiskupie Gawlinie, udzielając nowemu Biskupowi-Opiekunowi uprawnień poprzednika.

Można niestety przypuszczać, że to zgodne pragnienie napotka tu i ówdzie na opory dyktowane mylnie pojmowanymi względami narodowymi czy lokalnymi. Należy jednak oczekiwać, że słuszny polski postulat znajdzie poparcie także wielu naszych zagranicznych przyjaciół. W tej właśnie sprawie zabrał głos sam zmarły Arcybiskup, formułując oświadczenie „w imieniu biskupów polskich i litewskich", które przygotowane przed Jego śmiercią — odczytał Arcybiskup Baraniak na 85-tej Kongregacji Generalnego Soboru.

„Emigracja ukazuje się jako swego rodzaju Kościół jedyny i szlachetny — stwierdził Arcybiskup Gawlina — dlatego właśnie Papież

(Dokończenie na str. 4-tej)

Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza
5 Oct. 64

ARCYBISKUP-OPIEKUN

(Dokończenie ze str. 1-ej)

Jan XXIII polecił Komisji Biskupów i Rządów Diecezji opracować cztery zagadnienia o emigrantach z dołączonym komentarzem Papieża o odpowiednich środkach mających na celu pomóc emigrantom w zachowaniu wiary i obyczajów. W ostatecznej jednak redakcji zagadnienie to zostało ścieśnione. Fakt ten emigranci odczuli raczej boleśnie gdyż tak trudna i delikatna kwestia została pozostawiona trosce pojedynczych biskupów.

„Szczególnie i dokładnie winny być dokonywane zalecenia — mówił dalej Arcybiskup Gawlina — o tworzeniu komisji biskupich, diecezjalnych czy innych podkomisji odnośnie spraw emigrantów, o zakładaniu parafii personalnych, o wybieraniu odpowiednich kapłanów, którzy by sprostali potrzebom duszpasterskim swych współrodaków. Nasze czasy w których Opatrzność postawiła nas w celu głoszenia prawdy ewangelicznej podobne są do czasów średniowiecznych wędrówek ludów. Skoro istnieją biskupi dla obrządku wschodniego nie ma żadnej racji dlaczego emigranci obrządku łacińskiego, których opieka duszpasterska może być należycie sprawowana jedynie przez kapłanów ich języka — nie mieli posiadać takich Pasterzy".

Arcybiskup Baraniak dodał od siebie na zakończenie: „Jest to głos Gorliwego Pasterza, który już odszedł ale który wiele w życiu cierpiał i większą część życia poświęcił trosce o emigrantów i wychodźców, sam przez wiele lat będąc wygnańcem."

Polacy ufają, że Stolica Apostolska — znając postawę narodu i Polaków w całym świecie — przychyli się do ich usilnego pragnienia. Ufność nasza jest umocniona świadomością, że pragnienie nasze wyrażamy u progu Tysiąclecia Polski Chrześcijańskiej. Przygotowaniom — duchowym i organizacyjnym — obchodów tej wielkiej rocznicy przewodził ś.p. Arcybiskup Gawlina.

Starania polskie o właściwe rozwiązanie tej niezmiernie ważnej sprawy sukcesji niech będą równocześnie wyrazem naszej wdzięczności wobec zasług zmarłego Arcypasterza oraz dowodem wierności wobec trudów całego Jego życia.

Wednesday 30th September 1964. THE POLISH DAILY & SOLDIERS DAILY 4d.

Dziennik Polski

i Dziennik Żołnierza

Nr. 235 Londyn, środa 30 września 1964 r. Rok 25

POGRZEB ARCBP. GAWLINY

Pożegnanie Kraju i Emigracji

Rzym, 29. 9. — Prymas Polski, biskupi z Kraju, duszpasterstwo uchodźcze, Polacy zamieszkali w Rzymie, przedstawiciele emigracji wraz z reprezentantami Kościoła Powszechnego — Stolicy Apostolskiej, episkopatu Włoch i innych krajów— żegnali śp. arcybiskupa Józefa Gawlinę. „Był to pogrzeb wspaniały, godny życia i zasług Zmarłego — stwierdza komunikat ambasady RP w Rzymie, — ale wspanialszy i zasłużony pomnik wzniosą utrudzonemu Arcybiskupowi — Opiekunowi Emigracji wdzięczne serca ludzkie".

Pogrzeb arcybiskupa Gawliny odbył się w kościele Dwunastu Apostołów, ponieważ kościół polski św. Stanisława, którego Zmarły był rektorem, okazał się zbyt mały. Prymas Polski celebrował w asyście ks. ks. infułatów Lubowieckiego, Staniszewskiego i Mączyńskiego. Odczytano telegram Ojca Św. Kazanie miał ks. biskup Bednorz; użył cytatu z psalmu 60 (skąd wzięta została dewiza); na dwa dni przed śmiercią śp. Arcybiskup powiedział w gronie przyjaciół, że chciałby, aby cytat z tego psalmu został użyty w kazaniu na jego pogrzebie. Po włosku przemówił przedstawiciel Watykanu.

Na katafalku, tonącym w kwiatach, stanęła infuła; u stóp spoczywały na poduszkach dziesiątki odznaczeń. Ks. ks. biskupi z

(Dokończenie na str. 4-ej)

„TURRIS FORTIS"

Arcypasterz i uchodźcy

Rzym, 29. 9. — Wierny swojej dewizie „Turris fortis" — „Wieża mocna", ś.p. Ks. Arcybiskup Gawlina do końca trwał na posterunku Opiekuna Emigracji, przy pracy. Śmierć zastała go, gdy skończył opracowywać wystąpienie na Soborze o opiece duszpasterskiej dla uchodźców.

Pogrobowe przemówienie Arcypasterza polskich uchodźców odczytał na sesji soborowej ks. arcybiskup Baraniak.

W nocy z niedzieli na poniedziałek Ks. Arcybiskup pracował jak zwykle do późna. Zasłabł koło godz. 1-ej po północy; zadzwonił, a zdawszy sobie sprawę, że drzwi są zamknięte od wewnątrz, dowlókł się i zdołał je otworzyć, padając martwy u progu... Spowiadał się na dwa dni przed śmiercią. — W trumnie przed jej zamknięciem zwracała uwagę twarz Zmarłego pogodna, jakby z łagodnym uśmiechem...

Najbliżsi wspominali wyjątkową sumienność i wytrwałą pracowitość śp. Arcybiskupa, niepomną na nadszarpnięte zdrowie. Ostatnie tygodnie przynosiły stałe jej dowody, jak i przykłady Jego gotowości niesienia pomocy polskim przedsięwzięciom i bliźnim Polakom: „co miał, to dawał..."

Prasa europejska i amerykańska donosiła o ostatnim wystąpieniu na Soborze Arcybiskupa Gawliny, który piastował urząd Dyrektora Wszechświatowej Federacji Sodalicji Mariańskich. Zabrał głos w debacie o roli Najśw. Maryi Panny, jako zwolennik nadania Jej formalnych tytułów: „Mediatrix" — Pośredniczka i Orędowniczka między ludźmi i Stwórcą — oraz „Matka Kościoła". Dowodził, że kult maryjny i uznanie roli Matki Bożej nie utrudni, ale ułatwić powinno zbliżenie między chrześcijanami.

Na poparcie swych wywodów sięgnął do źródeł protestanckich, cytując Marcina Lutra, który pisał w r. 1523, że „Ona nie chce wieść ludzi ku Sobie, ale poprzez Siebie ku Bogu..."

DzP. 30 Sept. 64

POGRZEB ARCBP. GAWLINY

(Dokończenie ze str. 1-szej)

Kraju, cała Polonia rzymska — duchowieństwo, zakony i wierni — oddali tłumnie ostatnią posługę. Wojsko włoskie przysłało straż honorową.

Doczesne szczątki Arcybiskupa spoczęły na Campo Verrano, zanim zostaną pochowane w grobowcu na Monte Cassino.

Przybyli kardynałowie Agagianian, Doephner, Cushing; obecny był ks. metropolita lwowski obrządku greckiego Slipyj. Sekretariat Stanu reprezentował arcybiskup Samoré Della'Acqua. Ok. 1.500 osób wzięło udział w pogrzebie, w tej liczbie prawie 200 biskupów i ok. 300 księży.

Rząd włoski reprezentował min. obrony Andreotti, wraz z biskupem polowym wojsk włoskich, arcybiskupem Pintonello i przedstawicielami generalicji. Obecni byli poza ambasadorem RP, ambasadorowie przy Stolicy Apostolskiej: Italii, Japonii, Chin Narodowych i Kolumbii, chargé d'affaires Francji oraz sekretarze ambasad. Radę Trzech reprezentował gen. Bór-Komorowski, E.Z.N. — p. J. Płoski, ZHP. — p. Z. Szadkowski. Z przyjaciół Polski przybyli: Victorino Veronese, audytor świecki Soboru, członkowie Kongregacji Mariańskiej, płk. Coppini z redakcji „Osservatore Romano" i inni.

Licznie stawiły się żeńskie zakony polskie ss. Felicjanek, Urszulanek, Nazaretanek i Zmartwychwstanek. Obecni byli wszyscy Polacy z kolonii rzymskiej oraz wielu przyjezdnych rodaków z Kraju i zagranicy.

Przybywających przyjmowali: ks. rektor Florian Słomiński, O.F.M., rektor kolegium penitencjarzy apostolskich, prał. Deskur, ks. dr Ogroy, sekretarz zmarłego Arcybiskupa, oo. Przekop i Kowalczyk, najbliżsi współpracownicy. Obecni byli infułaci i prałaci: Michalski, Rubin, Kwaśny, Gogoliński, Bełch, o. prof. Bednarski, sekretarz komitetu Millennium oraz wielu kapłanów i zakonników polskich z Rzymu i przybyłych.

Po przemówieniu biskupa Bednarza mówił po włosku biskup z Segni, Carli. Ks. biskup Bednorz dał wierny i wzruszający obraz życia i prac Zmarłego, biskup Carli, mówiąc o Jego zasługach soborowych przypomniał iż był on wśród pierwszych „Ojców Soboru" zwalczających bezbożny komunizm.

Ambasada RP otrzymuje nadal liczne listy i telegramy z wyrazami współczucia i solidarności; piszą kapłani, politycy, dyplomaci, żołnierze.

Odejście arcybiskupa Gawliny otwiera szereg sukcesji: w centralnym duszpasterstwie polskim za granicą, w kościele i fundacji św. Stanisława w Rzymie, w Radzie Emigracyjnej powstałej na podstawie konstytucji „Exul familiae" w komisji soborowej, której był czynnym i wybitnym członkiem, w centralnym komitecie obchodów Tysiąclecia Polski Chrześcijańskiej.

Gaurus

18 (30. IX. 64 ; 5. X. 64)

44 (~ 574)

109 (+. IV. 128)

116 (276)

134

149 (I - por. 1035 - 10345; II por - 485, 918-21. 1969, 2305, 3077, 3135, 3168; III - 365, 1785, 3750)

151 (por 63, 192, 193, 195, 197, 201, 204 348, II 674, 675 III 1213.

153 (ed. 1922; 1944-95)

187. 25-lan

216-A

242-A

247

248

254

260

263 (I-II)

264 (ed. I + III 82 230)

267

275

276

284

300

405

406

WHO'S WHO AMONG POLES

(of nationality or origin)

IN THE BRITISH COMMONWEALTH OF NATIONS

95, BLACK LION LANE, LONDON, W.6, ENGLAND

tel. RIV 5616

23.6.1960.

Dear Sir/Madam/,

We should be most grateful if you would kindly revise or approve your biographical notice, and send it back to us by return post so that it may appear in Who's Who Among Poles, which will be published in early 1960.

No obligation is involved in so doing, and no charge is made for an entry which appears in Who's Who Among Poles.

Thanking you in anticipation,

Yours faithfully

The Editor of

Who's Who Among Poles

/Bohdan O.Jezewski,V.M.,M.P.U.J./

ENTRY	CORRECTIONS
GAWLINA, Most Reverend Józef Feliks,C.B.E., V.M.5, P.R.2, G.C.M.,C.M.C., O.M.&L.2, G.C.K.O.M.,P.E.P., M.Th./Bresl.19../, Archbishop, Since 1949, Religious and Moral Protector of all Polish R.C. emigrants. Organiser & Chairman of Board of Directors, Polish Catholic Press Agency, Warsaw,1927-29, Military Bishop of the Polish Armed Forces, 1933-47, took an active part in most of the Polish battles of World War II, Assistant to the Papal Throne and Papal Count, 1946, Archbishop, 195.. . Born 1892 at Strzybnik, Silesia, left Poland, 1939. Has been living in Rome since 1946. Add.: Roma, via delle Botteghe Oscure 15, Italy.	+ They accompanied the Polish Forces in most of their battles in W.W.II.

244

Editorial queries : Poniżej podaję objasnienie skrótów: C.B.E. - Commander of the Order of Brit. Empire, V.M.5, - virtuti militari, P.R. - Polonia Restituta kl. 2, G.C.M. - gold Cross of Merit /zł.krzyż zasługi/, C.M.C. - Cross of Monte Cassino, O.M.&L.2.- order sw.Maurycego i Łazarza 2 kl., G.C.K.O.M. - Grand Cross Knight of Order of Malta, P.E.P. - Pro Eclesia et Pontifice, M.Th. - Master of Theology.

After revision kindly return this entry to the following address :

The Editor, WHO'S WHO AMONG POLES

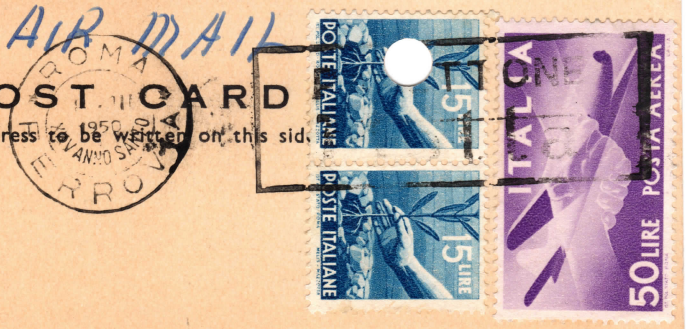
95, BLACK LION LANE, LONDON, W.6, ENGLAND

Par via AEREA

AIR MAIL

POST CARD

The address to be written on this side

The Editor,

YEAR BOOK & DIRECTORY "POLES ABROAD"

95 Black Lion Lane,

London, W. 6.

Gt. Britain.

Messrs.
TAURUS (Publ. & Di[illegible]td.
Editorial Office:
98. BLACK LION LANE,
LONDON, W. 6. Gt. Britain.

[illegible] address [illegible]

Dear Sirs,

Please send me / us 2 copy / copies of the Special Library Edition of the Year Book & Directory "Poles Abroad" to the address given below at a price of sh 25/- each (in U.S.A. 4.00 dol.) /inclusive of postage/ payable on receipt of the book/s and account.

Surname & Christian name / Name of firm or institution GAWLINA Sorych Felix

Address ROME, Italy, Via Botteghe Oscure 15
(Block letters please)

At the same time I / We give you permission to include my / our name in the list given in this edition of purchasers of your Special Library Edition.

DATE 7. March 1950 Felix Gawlina

BISKUPI POLOWI WOJSKA POLSKIEGO

Zgodnie z papieskim statutem ordynariatu wojskowego, biskupa polowego mianuje w sposób nieskrępowany Ojciec Święty. Kandydatów na ten urząd przedstawia papieżowi nuncjusz apostolski, po uprzedniej konsultacji kompetentnych władz kościelnych i rządowych. Mianowany biskup polowy dysponuje prawami biskupa diecezjalnego i wchodzi w skład Konferencji Biskupów.

Jego władzy podlegają następujące osoby wyznania katolickiego: żołnierze zawodowi, ich współmałżonkowie, dzieci oraz rodzice i krewni mieszkający razem z nimi, żołnierze służby czynnej, pracownicy cywilni zatrudnieni na stałe w jednostkach i instytucjach wojskowych, uczniowie szkół wojskowych, zatrudnieni i przebywający w szpitalach wojskowych, domach starców itp. Biskup polowy sprawuje duszpasterstwo wspomagany przez dziekanów, których sam mianuje oraz kapelanów sprawujących swe funkcje we własnych kościołach garnizonowych albo korzystających, na zasadzie umowy, z kościołów wynajętych. Biskup i kapelani mogą przyjmować wojskowe stopnie, honory, uposażenie i emeryturę, po uprzednim uzgodnieniu tego z odpowiednimi władzami wojskowymi.

Biskupstwo polowe w Polsce ustanowił Benedykt XV w roku 1919. Urząd ordynariuszy polowych kolejno spełniali biskupi: Stanisław Gall, Józef Gawlina, Sławoj Głódź.

Józef Feliks Gawlina, biskup polowy WP, generał dywizji, arcybiskup tytularny, opiekun polskiego wychodźstwa, ur. 18 listopada 1892 r. w Strzybniku na Śląsku Opolskim, zm. 21 września 1964 r. w Rzymie. Studia teologiczno-filozoficzne na Uniwersytecie Wrocławskim (dwukrotnie przerywane powołaniem do wojska pruskiego)1914-1920, dziennikarskie oraz magisterium z teologii moralnej na Uniwersytecie Warszawskim 1927-1928, Święcenia kapłańskie 1921. Administrator parafii Dębniki Wielkie 1921-1922, wikariusz w parafii Tychy 1922-1924, sekretarz generalny Ligii Katolickiej dla terenu Administracji Apostolskiej i kierownik redakcji tygodnika "Głos Niedzielny" 1924-1927. Współorganizator III Zjazdu Śląskiego w Katowicach i przewodniczący jego Komisji Prasowej. Kierownik Katolickiego Biura Prasowego w Warszawie 1927-1929, dyrektor diecezjalny Akcji Katolickiej 1929-1931, proboszcz parafii św. Barbary w Królewskiej Hucie 1931-1933, biskup polowy WP i biskup tytularny Mariamme 1933. Po klęsce wrześniowej przedostał się do Anglii, gdzie pełnił funkcję naczelnego kapelana wojsk lądowych, morskich i powietrznych, pełniąc jurysdykcję duszpasterską nad całością wojska, a od 1942 również nad uchodźcami z okupowanej Polski. Założył na Bliskim Wschodzie drukarnię i wydawnictwo Biskupa Polowego (wydawał pismo "W imię Boże" i "Biuletyn Wewnętrzny Biskupa Polowego") 1942. Uczestniczył jako kapłan liniowy w bitwie pod Monte Cassino i walkach II Korpusu o Ankonę. Biskup ordynariusz Polaków w Niemczech 1945, rektor polskiego kościoła św. Stanisława w Rzymie 1947, założyciel rzymskiego instytutu wydawniczego "Hozjanum" oraz organizator Centralnego Ośrodka Emigracji Polskiej i Polskiego Instytutu Historycznego 1947. Redaktor kwartalnika "Duszpasterz Polski za Granicą" 1949-1964, prorektor polskiego uchodźstwa na cały świat 1949-1964, arcybiskup tytularny Mandito 1952, członek Rady Emigracyjnej przy Kongregacji Konsystorialnej i członek jej Komitetu Wykonawczego 1953. W latach 1954-1964 przewodniczył rzymskiemu komitetowi redakcyjnemu "Sacrum Poloniae Millenium" - rocznikowi pomyślanemu jako wydawnictwo mające uczcić tysiąclecie chrześcijaństwa w Polsce. Dyrektor Światowej Federacji Kongregacji Mariańskich 1954-1964, asystent tronu papieskiego. W latach 1960-1964 czynnie uczestniczył w pracach przygotowawczych Soboru Watykańskiego II jako jego sekretarz Komisji ds. Biskupów i Diecezji. Wziął udział w dwóch pierwszych sesjach soborowych, Autor licznych artykułów, odezw, listów, publikowanych w czasopismach katolickich. Odznaczenia: m.in. Order Virtuti Militari (III kl.), Krzyż Walecznych, Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami.

8.V.1993 - Paryż

Ś. P. KS. DR JÓZEF GAWLINA BISKUP POLOWY WOJSK POLSKICH

Świętej pamięci Ksiądz Arcybiskup dr Józef Feliks Gawlina, urodził się w roku 1892 na Śląsku Opolskim.

Pochodził ze znanej rolniczej rodziny Śląskiej, która położyła duże zasługi w walce o polskość na ziemiach naszych pod zaborem pruskim.

Po ukończeniu szkoły średniej w Raciborzu, rozpoczął studia teologiczne na uniwersytecie wrocławskim. Pierwsza wojna światowa przerwała mu studia i losy wojny zaprowadziły go do Francji, a później na Środkowy Wschód.

W czasie wojny 1914-1918 był dwukrotnie ranny. Po demobilizacji natychmiast wrócił kontynuować rozpoczęte studia, które ukończył doktoratem.

Po otrzymaniu święceń kapłańskich dnia 17 czerwca 1921 roku pracował w diecezji śląskiej. Przez jakiś czas redagował i wydawał tygodnik „Gość Niedzielny".

W roku 1925 ks. Józef Gawlina, przeniesiony został do Warszawy, gdzie zorganizował Katolicką Agencję Prasową (KAP).

W roku 1929 objął probostwo dużej parafii w Chorzowie.

W dniu 19 marca 1933 roku, otrzymał sakrę biskupią.

Po nominacji ks. biskup Józef Gawlina wyjechał do Warszawy i objął Duszpasterstwo Wojska Polskiego po ks. biskupie Gallu, który w swojej pracy duszpasterskiej w wojsku napotykał po przewrocie majowym stale na duże trudności i przeszkody, czynione mu przez wyższe władze wojskowe.

W czasie kampanii wrześniowej 1939 roku, Ks. Biskup Polowy został ranny w Łucku, a jego osobisty kapelan ks. Drużbacki zginął od niemieckiej bomby lotniczej.

Po przekroczeniu granicy polskiej udał się do Rzymu, gdzie Ojciec św. odnowił jego jurysdykcję, uznając tym samym, wbrew propagandzie niemieckiej, suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej i jej nadal walczące wojska.

W październiku organizował już na terenie Francji duszpasterstwo wojskowe odradzającej się armii polskiej.

Po upadku Francji lądował z oddziałami wojskowymi w Anglii.

W styczniu 1942 roku udał się z wizytacją pasterską do tworzących się oddziałów w Rosji. Po drodze odwiedził żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w Egipcie. Po pięciu miesiącach opuścił Z.S.S.R. z ostatnim transportem ewakuacyjnym do Persji, gdzie zorganizował opiekę religijną dla ludności cywilnej.

Od października tegoż roku był ordynariuszem Polaków, którzy opuściwszy Rosję, rozproszeni byli na Środkowym Wschodzie, w Afryce Wschodniej, Indiach, Nowej Zelandii i Meksyku.

Drugą wojnę światową odbył biskup Józef Gawlina razem z polskim żołnierzem. Posiadał order Virtuti Militari oraz ponad 30 odznaczeń polskich i zagranicznych.

Brał czynny udział w Radzie Narodowej R. P. na wygnaniu. W latach 1940-41 przewodniczył Komisji Spraw Zagranicznych. Omawiał często najżywotniejsze sprawy polskie z najwybitniejszymi osobistościami różnych krajów.

Prezydentowi Stanów Zjednoczonych A. P. Rooseveltowi przedstawił Ks. Biskup ciężką sytuację Polaków deportowanych do Niemiec i Rosji.

Założył dwa seminaria duchowne: jedno w Syrii, a drugie w Glasgowie, w Szkocji.

O sprawach polskich mówił i pisał w sześciu językach. Jako doświadczony dziennikarz i wydawca, założył prasę religijną.

W latach 1944 i 1945 aż do zakończeniu wojny Biskup Polowy był wciąż w podróży. Odwiedzał wielokrotnie żołnierzy na froncie włoskim i niemieckim. Wizytował oddziały w Egipcie, Palestynie i Szkocji.

Ojciec św. mianował go ordynariuszem wszystkich wygnańców polskich.

Dnia 30 maja 1946 roku otrzymał od Ojca św. godność asystenta Tronu Papieskiego. Kiedy zwyciężyły nie zasady sprawiedliwości, ale fakty dokonane, zostaje pozbawiony urzędu Biskupa Polowego Wojsk Polskich, bo oddziały Polskich Sił Zbrojnych, będące pod dowództwem brytyjskim po przetransportowaniu do Anglii zostały rozwiązane przez naszych wojennych sprzymierzeńców. Siedzibą jego stał się Rzym. Fundacji „Veritas" w Londynie przekazał cały dorobek Biura Prasowego Biskupa Polowego wraz z drukarnią, która miała nadal drukować polskie słowo katolickie na emigracji. Pod jego patronatem powstał Katolicki Ośrodek Wydawniczy „Veritas", którego wydawnictwa nie tylko docierały do wielkich skupisk zdemobilizowanych żołnierzy w Anglii, ale i do innych krajów, gdzie przebywali polscy uchodźcy.

W roku 1947 objął rektorat polskiego kościoła pod wezwaniem św. Stanisława w Rzymie, gdzie powołał do życia Instytut Wydawniczy „Hosianum" i wydawał od roku 1949 pismo o formacie książkowym pt. „Duszpasterz Polski Zagranicą".

W latach 1949-1952 wizytował polskie ośrodki emigracyjne w jedenastu krajach Europy, Ameryki Północnej i Południowej.

W końcu roku 1952 ukazała się książka ks. biskupa Józefa Gawliny pt. „Z wojny i z wygnania".

W tymże roku wszedł Biskup do Najwyższej Rady dla Spraw Emigracji przy św. Kongregacji Konsystorialnej. Stolica Apostolska nadała mu godność arcybiskupa tytularnego Madytu. Był głównym redaktorem i wydawcą tomów dzieła pt. „Sacrum Poloniae Millennium".

Powołany przez Ojca św. Jana XXIII do prac przedsoborowych, został sekretarzem Komisji Przygotowawczej dla Spraw Biskupów i Zarządu Diecezjami i wchodził do tej samej Komisji na II-gim Soborze Watykańskim. Brał żywy udział we wszystkich sesjach.

Powołał do życia i przewodniczył Światowemu Komitetowi Obchodu Tysiąclecia Polski Chrześcijańskiej, by ta rocznica przypadająca w roku 1966 wypadła jak najokazalej.

Przed otwarciem 3 sesji Soboru Obwod

ził żołnierzy Samodzielnej Brygady trzelców Karpackich w Egipcie. Po pięciu miesiącach opuścił Z.S.S.R. z statnim transportem ewakuacyjnym do ersji, gdzie zorganizował opiekę reli-ijną dla ludności cywilnej.

Od października tegoż roku był ordy-ariuszem Polaków, którzy opuściwszy osję, rozproszeni byli na Środkowym Vschodzie, w Afryce Wschodniej, In-iach, Nowej Zelandii i Meksyku.

Drugą wojnę światową odbył biskup ózef Gawlina razem z polskim żołnie-zem. Posiadał order Virtuti Militari

W roku 1947 objął rektorat polskiego kościoła pod wezwaniem św. Stanisława w Rzymie, gdzie powołał do życia Instytut Wydawniczy „Hosianum" i wydawał od roku 1949 pismo o formacie książkowym pt. „Duszpasterz Polski Zagranicą".

W latach 1949-1952 wizytował polskie ośrodki emigracyjne w jedenastu krajach Europy, Ameryki Północnej i Południowej.

W końcu roku 1952 ukazała się książka ks. biskupa Józefa Gawliny pt. „Z wojny i z wygnania".

W tymże roku wszedł Biskup do Najwyższej Rady dla Spraw Emigracji przy św. Kongregacji Konsystorialnej. Stolica Apostolska nadała mu godność arcybiskupa tytularnego Madytu. Był głównym redaktorem i wydawcą tomów dzieła pt. „Sacrum Poloniae Millennium".

Powołany przez Ojca św. Jana XXIII do prac przedsoborowych, został sekretarzem Komisji Przygotowawczej dla Spraw Biskupów i Zarządu Diecezjami i wchodził do tej samej Komisji na II-gim Soborze Watykańskim. Brał żywy udział we wszystkich sesjach.

Powołał do życia i przewodniczył Światowemu Komitetowi Obchodu Tysiąclecia Polski Chrześcijańskiej, by ta rocznica przypadająca w roku 1966 wypadła jak najokazalej.

Przed otwarciem 3-ciej Sesji Obrad Soboru był obecny w Belgii na uroczystościach poświęcenia pomnika ku czci żołnierza polskiego w St. Niklaas.

Dnia 17 września Ks. Arcybiskup przemawiał na 82 Kongregacji Generalnej Soboru, a do północy 20 września przygotowywał jeszcze treść swojej mowy, jaką miał mieć na zgromadzeniu ogólnym Soboru następnego dnia. Jego osłabione serce przestało bić w nocy z dnia 20 na 21 września 1964 roku, a opracowaną przez Zmarłego interwencję odczytał ks. biskup Baraniak.

Osierocił swoich księży, b. kapelanów wojskowych, którzy ponad 30 lat duszpasterzowali pod Jego kierownictwem. Pozostawił w smutku byłych żołnierzy, rozsianych po całym świecie, oraz całe uchodźstwo polskie, o którym zawsze pamiętał i bronił jego praw jako praw swoich braci.

Pogrzeb ś. p. ks. Arcybiskupa dr. Józefa Feliksa Gawliny, zasłużonego kapłana, odbył się w Rzymie, dnia 23 września 1964 roku przy udziale ks. kardynała Prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego i około 500 księży. W tej ilczbie było 3 kardynałów, prawie 200 księży biskupów wraz z 25 biskupami polskimi, którzy przybyli na Sobór. Wśród ponad 1000 osób świeckich, byli przedstawiciele b. żołnierzy polskich, rządu i wojska włoskiego, dyplomaci, politycy, dziennikarze, reprezentanci różnych organizacji katolickich.

Trumnę ze zwłokami złożono czasowo w grobie S.S. Felicjanek w Rzymie, skąd w dniu 8 kwietnia 1965 r. odbyło się przeniesienie zwłok ś. p. ks. arcybiskupa Józefa Gawliny na cmentarz żołnierski Monte Cassino.

Zygmunt Kotkowski